

TASARIM MERKEZLERİNDE VERGİ UYGULAMALARI

Devlet Gelir Uzmanı Cem Arslan

I. Türkiye'deki Ar-Ge Teşviklerinin Genel Değerlendirmesi

5746 sayılı Ar-Ge ve Tasarım Kanunu

- Tasarım indirimi
- Gelir vergisi stopaj teşviki
- Damga vergisi istisnası
- Gümrük vergisi istisnası
- SGK işveren prim desteği

I. Türkiye'deki Ar-Ge Teşviklerinin Genel Değerlendirmesi

4691 sayılı Teknopark Kanunu

- Personelin gelir vergisi istisnası
- SGK işveren prim desteği
- (Sınırlı) Damga vergisi istisnası
- Gümrük vergisi istisnası
- Kurumlar vergisi istisnası
- (Yazılımlara yönelik) KDV istisnası

I. Türkiye'deki Ar-Ge Teşviklerinin Genel Değerlendirmesi

 Kurumlar Vergisi Kanununun 5/B maddesi ile KDV Kanununun 17/4-z maddesi

- Gelir ve kurumlar vergisi istisnası
- KDV istisnası

IV. 5746 sayılı Kanundaki Tasarım İndirimi Uygulaması

5746 sayılı Kanuna tasarım faaliyetleri eklenmiş ve Kanun Ar-Ge faaliyetlerinin dışında tasarımı da destekler hale getirilmiştir. Tasarım projeleri ve tasarım merkezleri yeni dönemde uygulama alanı bulacak ve tasarımcı mükellefler Ar-Ge teşviklerinden faydalanacaklardır.

5746 sayılı Kanun Yönetmeliğine göre tasarım indirimine tabi harcamalar 6 başlıkta toplanmıştır:

- 1) *İlk madde ve malzeme giderleri*
- 2) *Amortismanlar*
- 3) *Personel giderleri*
- 4) *Genel giderler*
- 5) *Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler*
- 6) *Vergi, resim ve harçlar*

Genel Giderler

Yönetmeliğe göre, SADECE “TASARIM MERKEZLERİ” genel giderlerini tasarım indirimine tabi tutacaklar; tasarım projesi olan işletmeler ise doğrudan tasarım projesiyle ilgili olsun ya da olmasın genel giderler için tasarım indiriminden yararlanamayacaklardır.

Tasarım merkezlerinin aşağıda sayılan genel giderleri indirime konu edilecektir:

1) Sadece tasarım merkezlerinin kira, su, enerji, bakım-onarım, haberleşme, nakliye giderleri ile bu merkezlerde kullanılan makine ve teçhizata ilişkin bakım ve onarım giderleri gibi bu merkezlerde yürütülen faaliyetin devamlılığını sağlamak için yapılan giderler

2) Tasarım faaliyetlerine ilişkin sigorta giderleri, kitap, dergi ve benzeri bilimsel yayınlara ait giderler (Büro ve kırtasiye gibi sarf malzemelerine ilişkin giderler bu kapsamda değerlendirilmez.)

Yeni Yönetmelikte ayrıca aşağıdaki açıklamaya yer verilmiştir:

Tasarım merkezlerine ilişkin olarak hesaplanan kira veya amortisman, su ve enerji giderleri hariç olmak üzere çeşitli kıstaslara göre ortak genel işletme giderleri üzerinden hesaplanacak paylar bu kapsamda değerlendirilmez.

2016/Mart sonrasında, ortak genel gider niteliğinde olan ve tasarım merkezlerine ilişkin olarak hesaplanan “kira veya amortisman, su ve enerji giderleri”nden tasarım indirimine pay verilmesinin önü açılmıştır.

Ortak genel giderlerden yalnızca, kira veya amortisman, su ve enerji giderleri kapsam dahilindedir. Bunlar dışındaki ortak genel giderlerden verilen payların tasarım indirimine konu edilmesi ise mümkün değildir.

Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler

- Normal bakım ve onarım giderleri hariç olmak üzere,
- Tasarım faaliyetleriyle ilgili olarak işletme dışında yerli veya yabancı diğer kurum ve kuruluşlardan alınan; mesleki veya teknik destek, test, laboratuvar ve analiz hizmetleri ile bu mahiyetteki diğer hizmet alımları kapsamında yapılan

ödemeler tasarım indirimine konu edilir.

Bu şekilde alınan hizmetlere ilişkin harcamalar, proje kapsamında gerçekleştirilen toplam harcama tutarının %50'sini geçemez.

2016/Mart öncesinde bu oran %20 ile sınırlanmıştı. Yeni Yönetmelikle birlikte 2016/Mart ayından sonra dışarıdan alınan hizmetlere ilişkin harcamalarda sınır %50 olarak belirlenmiştir.

Hibeler

- Tasarım faaliyetlerinde bulunanların, kamu kurum ve kuruluşları, kanunla kurulan veya teknoloji geliştirme projesi anlaşmaları kapsamında uluslararası kurumlardan ya da kamu kurum ve kuruluşlarından tasarım projelerini desteklemek amacıyla fon veya kredi kullanan vakıflar ile uluslararası fonlardan aldıkları destekler özel bir fon hesabında tutulur.

- *Bu fon, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarına göre gelir olarak değerlendirilmez.*

- *Ayrıca bu fon, ilgili yılda yapılan tasarım indirimi tutarının tespitinde dikkate alınmaz.*

- Bu fonun, elde edildiği hesap dönemini izleyen 5 yıl içinde sermayeye ilâve dışında herhangi bir şekilde başka bir hesaba nakledilmesi veya işletmeden çekilmesi halinde, zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler ziyaa uğratılmış sayılır ve cezalı işlem tesis edilir.

Böylece, hibe şeklinde alınan tutarlar gelir olarak yazılmaz ve vergilendirilmez. Hibe tutarı kadar da tasarım indiriminden yararlanılmaz.

Tasarım Merkezlerinde İlave Tasarım İndirimi

2016/Ağustos öncesinde tasarım merkezi bulunan şirketlerden 500 ve üzerinde tam zaman eşdeğer tasarım personeli istihdam eden tasarım merkezlerinde, o yıl yapılan tasarım harcamasının bir önceki yıla göre artışının yarısı kurum kazancı veya ticari kazancın tespitinde ayrıca indirim konusu yapılmaktaydı.

10.08.2016 tarihinden geçerli BKK ile birlikte, aşağıdaki göstergelerden herhangi birinde bir önceki yıla göre en az %20 artış sağlayan tasarım merkezlerinde, o yıl yapılan tasarım harcamalarının bir önceki yıla göre artış tutarının %50'si ekstra olarak tasarım indirimine konu edilecektir.

- Tasarım harcamasının toplam ciro içindeki payı
- Tescil edilen ulusal veya uluslararası patent sayısı
- Uluslararası destekli proje sayısı
- Lisansüstü dereceli araştırmacı sayısının toplam tasarım personeli sayısına oranı
- Toplam araştırmacı sayısının toplam tasarım personeli sayısına oranı
- Tasarım sonucu ortaya çıkan yeni ürünlerden elde edilen cironun toplam ciroya oranı

Örneğin; (X) A.Ş. tasarım merkezinde, 2015 yılında 10.000.000 TL tasarım harcaması yapmış ve e-beyannamesi üzerinde bu tutarı indirmiştir. 2016 yılında yapılan tasarım harcaması ise 14.000.000 TL olmuştur.

Böylece şirket, bir önceki yıla göre tasarım harcamalarında artış sağlamış ve ilk kriteri yerine getirmiştir.

Şirketin göstergelere esas 2015 ve 2016 yılı bilgileri aşağıdadır.

2015 yılı Ar-Ge harcamasının toplam ciroya oranı	%25
2015 yılı tescil edilen ulusal veya uluslararası patent sayısı	3
2015 yılı uluslararası destekli proje sayısı	2

2016 yılı Ar-Ge harcamasının toplam ciroya oranı	%35
2016 yılı tescil edilen ulusal veya uluslararası patent sayısı	3
2016 yılı uluslararası destekli proje sayısı	1

Bu verilere göre, 2015 yılına göre 2016 yılında kriterler bazında artış oranları aşağıdadır:

Ar-Ge harcamasının toplam ciroya göre oran artışı (%10 / %25)	%40
Tescil edilen ulusal veya uluslararası patent sayısı artış oranı	%0
Uluslararası destekli proje sayısı artış oranı	%0

Böylece, tasarım harcamasının toplam ciro içindeki payını %20'den fazla artıran şirket, 2016 yılındaki tasarım harcamalarının bir önceki yıla göre artışının %50'si olan $[(14.000.000 - 10.000.000) \times \%50]$ 2.000.000 TL'yi ekstra olarak tasarım indirimine konu edebilecektir.

Her sene bu kriterler ayrı ayrı değerlendirilecek ve tüm tasarım merkezleri bu ekstra indirimden yararlanabilecektir. Böylece, 10 personeli bulunan bir tasarım merkezi dahi, şartları taşıması kaydıyla bu indirimden faydalanacaktır.

Sipariş Üzerine Yapılan Tasarım Projeleri

şirketlerin bir kısmı, teknik kapasiteleri itibariyle başka firmalar adına tasarım çalışmalarını yürütürler ve ortaya çıkan gayrimaddi hakkın sahibi, adına çalışma yapılan firma olur. Başka bir deyişle, “sipariş üzerine yapılan tasarım projeleri” istihkaka tabi bir iř niteliğindedir.

2016/Mart ayında yapılan değişlikle, tasarım merkezinin tanımına, “tasarım projelerini veya sözleşme çerçevesinde siparişe dayalı olarak yürütölen tasarım faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere kurulan” ibaresi eklenmiştir. Bu ibare eklemesinin devamında ise, tasarım merkezlerindeki sipariş usulüne göre yapılan projelerdeki tasarım indirim sistemi değiştirilmiş ve sipariş veren işletmelere de tasarım indiriminden yararlanma hakkı tanınmıştır.

2016 yılında yapılan değişlik sadece, tasarım indirim hakkının, siparişi veren işletmeler ile siparişi gerçekleştiren tasarım merkezleri arasında paylaştırılmasından ibarettir.

Örneğin; (X) Limited Şirketinin tasarım merkezi bulunmakta ve şirket sipariş usulüyle tasarım projeleri gerçekleştirmektedir. (Y) A.Ş. ise tekstil üretimi yaptığı işletmesinde kullanacağı yeni bir yazılım tasarlanması için (X) Limited Şirketi ile Eylül/2016'da anlaşmıştır. (X) Limited Şirketi, 2.000.000 TL bütçeli bu projesini TÜBİTAK'a onaylatmıştır.

a) Kanun kapsamında tasarım merkezlerinin sözleşme çerçevesinde siparişe dayalı olarak yürüttükleri tasarım faaliyetleri ile tasarım merkezlerinin sözleşme çerçevesinde siparişe dayalı olarak yürüttükleri tasarım faaliyetleri 5746 sayılı Kanunda belirtilen indirim, istisna, destek ve teşvik unsurlarından yararlanırlar.

b) 2016 yılında yapılan harcamaların 500.000 TL'sinin tasarım indirimine tabi harcama olduğunu tespit eden (X) Limited Şirketi, bu tutarın yarısı olan 250.000 TL'yi kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde indirim konusu yapacak; geriye kalan 250.000 TL ise, beyanname verme döneminden önce (Y) A.Ş.'ye bildirilecektir. (Y) A.Ş. ise kendisine bildirilen tutarı beyannamesi üzerinde indirecektir.

Gümrük Vergisi İstisnası

5746 sayılı Kanun kapsamında tasarım projeleri ile ilgili;

- Araştırmalarda kullanılmak üzere ithal edilen eşya gümrük vergisi ve her türlü fondan;
- Bu kapsamda düzenlenen kâğıtlar ve yapılan işlemler damga vergisi ve harçtan istisnadır.

TEŞEKKÜRLER

